

Tartu Ülikool
Sotsiaalteaduste valdkond
Haridusteaduste instituut
Koolieelse lasteasutuse õpetaja õppekava

Raina Karu

ÜHE LÕUNA-EESTI LASTEAIJA ÕPETAJATE ARVAMUSED ÕUESÕPET JA LAPSE
ARENGUT TOETAVATE ÕPIKESKUSTE KOHTA
Bakalaureusetöö

Juhendaja: alushariduse nooremlektor Heily Leola

Tartu 2022

Resümee

Ühe Lõuna-Eesti lasteaia õpetajate arvamus õuesõpet ja lapse arengut toetavate õpikeskuste kohta

Lapsed veedavad väga suure osa oma ajast lasteaias. Selleks, et lapse areng oleks võimalikult tulemuslik on vajalik, et tema kasvukeskkond oleks mitmekesine. Käesoleva bakalaureusetöö eesmärgiks oli välja selgitada ühe Lõuna-Eesti lasteaia näitel õpetajate arvamus õuesõppest ning ootused õpikeskustele, mis toetaksid mitmekülgset lapse arengut ning oleksid õpetajatele abiks õuesõppe läbiviimisel. Kasutati kvalitatiivset uurimust, kus koguti poolstruktureeritud intervjuude käigus andmeid 11 õpetajalt. Andmeanalüüsi meetodina kasutati induktiivset sisuanalüüsi. Tulemustest selgus, et õpetajad peavad õuesõpet väga oluliseks. Positiivsena toodi välja, õues saadud elamused ja kogemused juhivad lapse kõige paremini uute teadmiste ja oskusteni. Takistusena toodi välja, et lasteaia õuealal puuduvad õpikeskused, mis võimaldaksid õppetegevusi mugavamalt läbi viia ja annaksid ka võimaluse lastel iseseisvalt vabamängus eelnevalt õpitut kinnistada.

Võtmesõnad: õuesõpe, lapse areng, õpikeskkond

Abstract

Teachers attitudes regarding outside learning and outside study centres based on one South-Estonian kindergarten

Every day children spend a relatively long time in the kindergarten. For a child's development to be purposeful, a diverse learning environment is needed. The purpose of this final thesis was to identify the attitudes of kindergarten teachers regarding outside learning and their expectations regarding outside study-centres, which could help diversify child development and would help teachers during outside learning process.

The research was conducted using qualitative principles and data was gathered using semi-structured interviews with 11 kindergarten teachers. The data was analysed using inductive content analysis. The results show that learning outside is valued strongly among teachers, whereas the teachers stated that the path to learning new values, knowledge and skills is best guided by experiences and emotions received in the outside environment. The teachers also stated, that in order to best use the opportunities presented by the kindergarten outside environment, so called „outside study centres“ should be created, which would simplify the teaching process and permit the children to embed knowledge and skills using free-play.

Keywords: outside learning, child development, learning environment

Sisukord

Resümee	2
Abstract	3
Sissejuhatus	5
Teoreetiline ülevaade	6
<i>Õuesõppe olemus ja ajalooline tähendus (J. Käis)</i>	6
<i>Õuesõppe roll lapse arengu toetajana</i>	7
<i>Õpetaja roll õuesõppel</i>	8
<i>Õpikeskuse mõiste ja olemus</i>	10
<i>Uurimuse eesmärk ja uurimus küsimused</i>	12
Metoodika	12
<i>Valim</i>	12
<i>Andmete kogumine</i>	13
<i>Andmeanalüüs</i>	14
<i>Eetika</i>	14
Tulemused	15
<i>Esimene uurimisküsimus</i>	16
<i>Teine uurimusküsimus</i>	18
Arutelu	20
<i>Töö piirangud ja praktiline väärtus</i>	22
Tänuõnad	23
Autorluse kinnitus	23
Kasutatud kirjandus	24
<i>Lisa 1. Õpetajatega läbiviidud intervjuu kava</i>	28

Sissejuhatus

Õuesõpe ja õuekeskkond pakub lastele mitmekesiseid võimalusi omandada vajalikke teadmisi ja oskusi vahetult looduses olles. Õuesõppega muutub välikeskkond õpperuumiks ja kõik, mida meid ümbritsev pakub, on õuesõppe töövahendid (Abel, 2010; Einsen, 1989). Õuesõpe toob meid ümbritseva lapseni. Õppides õues on kogemus vahetu ja reaalne. Laps suhestub nii keskkonnaga kui ka oma kaaslastega - areneb oskus arvestada oma kaaslastega, aga ka muu elusaga, mis omakorda aitab arendada intellektuaalset, sotsiaalset kui ka emotsionaalset võimekust (Brügge & Szczepanski, 2008).

Õuesõppe vajadus tuleb ilmsiks ka Koolieelse lasteasutuse riiklikus õppekavas, kus on öeldud, et õuesõpet on võimalik lõimida erinevate õppevaldkondadega, näiteks keel ja kõne, liikumine, kunst jt. (Koolieelse..., 2008). Sealjuures on just lasteaiaõpetaja roll olla lapse saatja, suunates tema arengut ja õppimist ning kasutades sealjuures erinevaid õppekeskkondi. Õpetajal tuleb näha õuekeskkonda õpikeskkonnana, töötada teemade kaupa ja nendes lõimida erinevaid ainevaldkondi, tekitada terviklik ja turvaline keskkond, mis ärataks lapses huvi õppimise vastu ning mis toetaks ja suunaks lapse uudishimu ning aktiivsust (Tuuling, 2013). Õues olevad erinevad õpikeskused toetaksid õpetajat õuetegevuste läbiviimisel ning pakuksid lastele võimalust õpitut iseseisvalt vabamängus kinnistada.

Tutvudes erinevate bakalaureuse töödes läbi viidud uuringutega (Torm, 2009; Vaniko, 2020) tuli välja, et õpetajad peavad õuesõppe rakendamist väga oluliseks, kuid ei kasuta seda igapäevaselt. Põhjuseks väljakuulutatud näiteks õpikeskkondade ja õuesõppe abimaterjalide puudus. Aga takistusi õuesõppe rakendamisel näevad õpetajad ka ilmastikuoludes ning sellega seoses varjualuse ja laudade-toolide puudumisel (Fil, 2019). Töö autori vestlustest kolleegidega on tulnud ilmsiks samad probleemid. Lastega käiakse küll õppekäikudel ja matkadel, tehakse aiatöid lasteaia aias, kuid igapäevaselt süsteemselt planeeritud õuesõppe tegevust on vähe, sest õuealal ei ole loodud õpikeskusi, kus oleks võimalik efektiivselt õuesõppe tegevusi läbi viia.

Nii töö autori vestlustest kolleegidega kui ka uuringutest on selgunud, et õpetajad peavad õuesõpet oluliseks (Must, 2021; Oleinikova, 2018). Et toetada õuesõppe rakendamist, tuleks uurida, milline on lasteaiaõpetajate arvates see õuekeskkond, kus saaks läbi viia põnevaid õppetegevusi, ja need õpikeskused, mis toetaksid õpetajate arvates lapse mitmekülgset arendamist õues. Eelnevast tulenevalt on töö eesmärgiks välja selgitada lasteaiaõpetajate arvamus õuesõppest ja õpikeskustest, mis toetaksid mitmekülgset lapse arengut ning oleksid abiks õpetajatele õuesõppe tegevuste läbiviimisel.

Teoreetiline ülevaade

Õuesõppe olemus ja ajalooline tähendus (J. Käis)

Õuesõppe on üks paljudest võimalustest õpetamise meetodite mitmekesistamiseks. Õuesõppe ajalugu ulatub väga kaugemale minevikku, kus algselt toimuski kogu õppimine õues.

Traditsioonilises taluperes õpetati töö ja tegevuse käigus lastele eluks vajalikke oskusi (Sarv & Vilbaste, 2009). Eesti õuesõppe juured ulatuvad 20. sajandi esimesse kolmandikku, kus kooliuuendustlane, pedagoog, ökoloog Johannes Käis tõi olulise muudatuse Eesti algharidusse, töötades läbi koduloo ning üldõpetuse teoreetilised ja rakenduslikud küsimused, ta muutis üldõpetuse sisu süsteemsemaks ja koduloolisemaks. J. Käis viis kooliprogrammidesse koduloo õpetamise ning rajas eesti loodusõpetuse metoodika, mille käigus propageeris õppevahendite ja –kogude valmistamist, õppekäikude tegemist ja vaatlusi õues ning kooliaedade rajamist (Käis, 1996; Vihman, 2016).

Üha enam lasteaedu ja koole on mõistnud „kogu kehaga“ vaheldusrikka õppimise olulisust ning teadmiste omandamist ning õuekeskkonna ühendamist ühtseks tervikuks (Brügge & Szczepanski, 2008). Õuesõpet võib mõista nii aine kui tegevusena. Mikk Sarv (2017) on õuesõppe tähenduse lahti sõnastanud nii – õuesõppimine on õppimine ehedas looduskeskkonnas kõigi meeltega vahetu kogemise, ise tegemise, kogetu teistele vahendamise ja edasi õpetamise teel. Enamasti mõistetakse õuesõppe all teadvustatud, planeeritud ja eesmärgistatud tegevust, mis toimub väljaspool rühmaruumi ehedas keskkonnas, rõhutades lapse aktiivset rolli ise avastada, ise kogeda, ise teha ja õppida (Brügge & Szczepanski, 2008; Hinto, 2009).

Õuesõppe meetodid loovad mitmeid võimalusi, et lõimida erinevaid õppe- ja kasvatustegevuse valdkondi ja kaasata lapsi isetegevusele läbi aktiivse liikumise. Kergem on kujundada vaateid, kui konkreetset materjali käsitletakse praktiliselt ja õuekeskkonda otseselt kogedes, ise asju tehes. Õuesõppe meetodid õhutavad tegevusele, mida võib esitleda tegevuspõhise pedagoogikana (Dahlgren & Szczepanski, 2006). Avatud õpiruum jätab õpetajale suunava ja toetava rolli, esikohale tõuseb laps ja tema aktiivne tegevus (Abel, 2010).

Õuesõppe pedagoogika ühendab endas nii õppimisviisi, õppeobjekti kui õppeprotsessi, et ellu viia õppekavaga seotud eesmärgid (Sarv & Vilbaste, 2008; Szczepanski, 2009). See on õppimisviis, mis võimaldab luua loomulikud suhted mõtete ja tunnete, õppimise erinevate aspektide, koha ja identiteedi vahel, mille tulemusena võib meelelise kogemuse ja raamatuhariduse koosmõjul kujuneda optimaalne õppimine (Dahlgren, Sjölander, Strid &

Szczepanski, 2009). Õuesõpe võimaldab õppeprotsessis rakendada nii avastamis-, probleem- kui ka aktiivõpet ja õppija saab vastuse oma küsimustele, millal, kus ja miks tal seda tarvis on teada ja osata ning kuidas oma teadmisi ja oskusi ellu rakendada (Raadik, 2009). Õuesõpe rakendab kõike, nii käega tehes kui ka meelega kogedes õppimist, et saavutada kestvaid tulemusi. Oluline on „kogu kehaga“ osaleda õppimises ning peegeldada endas õpitud ja kogetut, püüeldes selle poole, et võimaldada kõigile lastele iga päev mitmekesisist aktiivsust nii kehale kui vaimule (Brügge, Glantz & Sandell, 2008). Õuesõpe on üks parimaid võimalusi lastele teadmiste andmiseks loodusest (Põldaru & Merusk, 2012). Õues viibimine loob terviku, mis ühendab inimest maailmaga.

Õuesõppe roll lapse arengu toetajana

Koolieelses eas on lapsed loomu poolest uudishimulikud ning õpivad ümbritsevat maailma tundma läbi isiklike kogemuste. Võimaldades lastel viibida ehedas keskkonnas, areneb lapse maailmatunnetus loomulikul viisil. J. Käis leidis, et lapse loomulik õppimine peab lähtuma teda ümbritsevast keskkonnast, sealt, kus laps kasvab (Eisen, 1989). Laste teadmised on seda mitmekülgsemad ja sügavamad, mida rohkem me suudame korraldada õppimise tõeses olukorras, kasutades erinevaid maastikke ning kaasata kehalise liikumise.

Õuesõpe annab võimaluse tegeleda ainega sügavamalt, omandades informatsiooni põhjalikumalt, kui seda rühmaruumis teha on võimalik (Sarv, 2017). Laps saab õuekeskkonnas viibides uusi teadmisi ja samas jääb nähtu ja kuuldu paremini meelde, kui ta saab silmaga näha, kõrvaga kuulata ja suuga maitsta (Niiberg & Linnas, 2007). Läbi looduses tehtud töö ja tegevuse tulevad lapsel kogemused, mõistmine ja teadmised, mida igapäevaelus kasutada (Perv, 2005; Volbrük, 2000). Õpikutes sisalduvad tarkused muutuvad kogemuse kaudu õppides eluliseks (Talts, 2007). Mälupildid, mis tal õppimise käigus talletuvad, on seoserikkad ja seetõttu püsivamad ning paremini kasutatavad (Timoštšuk, 2010). Olles loodusega vahetus kokkupuutes, kiirendab see lapse loogilist mõtlemist ja kõne arengut. Suhtlemine looduses avardab silmaringi ja laps hakkab eraldama olulist ebaolulisest (Lipping, 2008).

Saavutamaks lapse eakohane areng, on lastel vaja ise näha, katsuda, tunnetada, avastada, uurida, mõõta ja kogemusi saada. Kui nad liiguvad looduslikus keskkonnas, on neil kõigil võimalus seda teha (Dahlgren & Szczepanski, 2006; Raadik, 2009). Lapse maailma tajumine algab läbi tema meelte ja sellepärast on just õppimine väljaspool rühmaruumi hea meetod, et laps saaks oma meeli, tähelepanuvõimet, tundeelu arendada ja rakendada, kuna see

on aluseks teadmiste-oskuste paremale omandamisele (Raadik, 2010; Vihman, 2016). Ainult õues saab hulgaliselt nägemismuljeid, kompida, kogeda lõhnu, helisid ning märgata liikumist ja proportsioone, mille läbi laps õpib oma ümbritsevat keskkonda tundma laiemalt ja sügavamalt (Leppik, 2008; Raadik, 2010; Vihman, 2016).

Riiklikus õppekavas (Koolieelse..., 2008) rõhutatakse samuti ümbritseva keskkonna tähtsust lapse kasvatamisel ja arendamisel ning seda keskkonda ja inimesi saabki õppida tundma kõige paremini õuesõpet kasutades. Õuesõppel on laste arengule ja heaolule positiivne mõju. See toetab aktiivse ja tervisliku eluviisi kujunemist, pakkudes lastele võimalust liikumiseks, füüsiliseks aktiivsuseks ja vabaduseks, soodustab enesekindluse teket. Toetab neid lapsi, kes õpivad meelsamini liikumises või tegevuses. Pakub võimalusi, kus lapsed saavad ohutult kogeda uusi väljakutseid, arendada oskusi ja hinnata riske (Tuuling, 2013). Kaasates õuesõppimisele kehalise liikumise ja meeskonnatöö, kujundame lastele lapsepõlvest peale eluterveid harjumusi (Sarv, 2017).

Arvestades, et lapsed õpivad läbi mängu ning seiklused ja huvitavad tegevused moodustavad loomuliku osa päevast, siis seikluskasvatus on üheks tõhusaks meetodiks kasvatuses. Mida põnevam, huvitavam ja kaasakiskuvam on mäng, tegevus või õppeprotsess, seda paremini omandatakse uusi teadmisi ja oskusi (Tuula & Soidra-Zujev, 2004).

Seega võib väita, et õuesõpe toetab laste tervist, motoorset arengut, soodustab mängulisi tegevusi ja parandab keskendumisvõimet, arendab koostööd ning läbi selle laste sotsiaalset hakkamasaamist. Looduslikus keskkonnas ning õues viibides saab laps kõike ise kogeda, tunda, katsuda, uurida, avastada – rahuldada oma loomupärast uudishimu ja teadmiste janu.

Õpetaja roll õuesõppel

Õuetegevustel on oluline roll täiskasvanul, kes eelkõige vastutavad arendava keskkonna loomise eest ning läbi erinevate mänguliste tegevuste suunavad lapsi avastama ümbritsevat (Magraw, 2011; Waller, 2011). Nagu sisetingimustes läbiviidav õppetegevus, algab ka õuesõppetegevus eelnevast kavandamisest. Tuleb läbi mõelda tegevuse sisu, kestvus, sobivaim koht ja meetod. Õpetajal tuleb näha õuekeskkonda õpikeskkonnana, töötada teemade kaupa ja nendesse lõimida erinevaid ainevaldkondi, tekitada terviklik ja turvaline keskkond, mis ärataks lapses huvi õppimisele (Tuuling, 2013). Kasutades erinevaid meetodeid, tuleb muuta õues õppimine elamusrikkaks, pakkuda lastele kogemusi, kavandada ja korraldada erinevaid tegevusi nii, et laps saaks aktiivselt osaleda ning teadmisi omandada,

säilitades samas lapse poolt juhitud õppimise vaatenurgaga (Waller, 2011; White, 2011a; Sirp *et al.*, 2013). Oluline on lastele anda aega vaadata ja uurida, juhtida nende tähelepanu erinevatele objektidele. Õpetajalt kuuldu kinnistub paremini kui lisandub lapse enda kogetu (Tuuling, 2017).

Õuesõppe tegevustes peab õpetaja olema tähelepanelik, jälgima laste ohutust, olema kohanemisvõimeline, muutma vajadusel plaane, kui lapsed ei ole piisavalt huvitatud või kui õpetajal endal tuleb uus idee (Early Childhood Today, 2003). Õues õppetööd läbi viies peab olema teadlik sellest, et varem planeeritu ei pruugi õnnestuda. Oluline on õpetaja spontaansus, võime reageerida ootamatustele laste ettepanekutesse mängude ja liikumise osas. Tegevustes peab jääma aega lapse enda ettevõtmistele, fantaasiale ja loovusele nii mängus kui ka õppimises. Sageli muudavad just need tingimused tegevuse õpetlikuks, mitmekesiseks, põnevaks ja lõbusaks (Brügge & Szczepanski, 2008; Tuuling, 2017).

Jõukohase eesmärgi seadmine ning otstarbekate võtete valik tagab, et lapsed aktiivselt kaasa töötaksid. Oluline on teada, et välitingimustes pole pikalt võimalik suulist vestlust arendada ning selgitusi anda, sest hääli pole sama hästi kuuldav kui siseruumides ning välitingimustes on rohkem tahtmatuid tähelepanu eemale tõmbavaid tegureid (Timoštšuk, 2017).

Õpetaja peab oskama „maastikku lugeda“, st tal peavad olema teadmised erinevatest taime- ja loomaliikidest ning nende elutsüklitest, aastaegade vaheldumisest, inimese elutegevuse jälgedest ja väljendustest. Peale selle veel oskused tõlgendada ja vahendada maastikul peituvaid teadmisi (Szczepanski, 2009). Looduse tundma õppimisel peab õpetaja kasutama erinevaid meetodeid, et mängulise õppimise kaudu tekitada lapse huvi looduse vastu. Õpetaja peab mõistma, et ei tohi looduslaseid teadmisi vahendades teha terminikasutuse vigu, sest sellel on lapse sõnavara kujunemisel oluline roll (Timoštšuk, 2005).

Õpetaja on lastele eeskujuks, tema hoiakuid ja käitumist matkitakse. Õpetaja loodust hoidev käitumine ning loodushuvi toetab ka laste uudishimu ja teadmisjahu ning loodust säästvaid hoiakuid (Pokk, 2010). Õpetaja osaks jääb last aidata loodusega sinasõbraks saada, et laps ei ohustaks loodust ega loodus last. Lasteaias saadud teadmised loodusest mõjutavad edasist loodusteadmiste kvaliteeti (Henno, 2005). Johannes Käisi (1996, 2004) sõnul olgu õppetegevus kuitahes loomupäraselt ja kavakindlalt ülesehitatud, annab see edu ainult ettevalmistatud ja vilunud õpetaja käes, kes muudab selle „eluküllaseks“ teoks.

Õppetegevused lahtise taeva all on õpetajale palju raskemad kui töötamine rühmas. Raskused kasvavad kiiresti laste arvuga, eriti liitrühmades. Raskeks osutub kõigi laste tööle rakendamine, neil tuleb töötada rohkem iseseisvalt kui rühmaruumis. Tegevuse käigus ei saa

hoida lapsi tihedalt koos, nad peavad enamasti laial alal teostama, siis pole õpetajal võimalik kõiki lapsi silmas pidada ning juhtida ja nõnda võivad kergesti tekkida korrarikkumised, vallatused, milleks lapsi ahvatleb vabanemine rühmaruumist (Käis, 2018).

Seega võib öelda, õuekeskkond on otsatu teadmiste allikas, milleni jõudmiseks on vaja arukat ning teadlikku juhendajat, kes oskaks lastele teadmiste andmiseks ära kasutada looduse poolt pakutavaid ressursse. Õpetaja ülesanne on muuta õues õppimine huvitavaks, ta peab looma lapsele tingimused, andma vahendid, materjalid, juhised, abistama ja toetama last. Tähtis ei ole kui palju õpetatakse, vaid kuidas õpetatakse. Vajalik on arendada laste otsustusvõimet, et mitte muuta õppimist tuupimiseks. Oluline on lapsed kaasata tegevustes otsustusprotsessi, õppimine peab toimuma kogemuste kaudu. Oskuslikult läbiviidud õuesõppe tegevused arendavad last, tekitavad huvi ja aitavad saada kogemusi.

Õpikeskuse mõiste ja olemus

Ehki Koolieelse lasteasutuse riiklikus õppekavas (2008) ei ole õpikeskkonna ega õpikeskuse mõistet defineeritud on õpikeskkond alusharidusevaldkonnas väga oluline ja igapäevaselt käsitletav termin. Õpikeskkonna all mõistetakse õpetaja poolt loodud last ümbritsevat vaimset, sotsiaalset ja füüsilist õpikeskkonda, milles lapsed arenevad ja õpivad kõige edukamalt. Õpikeskkond toetab lapse arenemist iseseisvaks ja aktiivseks teadmiste ja kogemuste omandajaks. Sotsiaalne õpikeskkond on just lasteaia-eas väga oluline, kuna sotsialiseerumise käigus kujundatakse lastes teistega arvestamise ja koostegutsemiseks vajalikud oskused. Füüsilise keskkonna oluliseks osaks on õppimine läbi mängu. Kõige paremini õpib laps füüsilist maailma tundma katsetades, seega on oluline, et lapsed saaksid vabalt tegutseda, vaadelda, uurida ja avastada (Anton 2007). Õpikeskkonna üheks osaks on sinna loodud õpikeskused.

Hariduse ja kasvatuse sõnaraamat sõnastab õpikeskkonna ehk õppekeskkonna kui õppimist mõjutavate tegurite (õppemeetodid, õppevahendid, kaasõppurid jm) koosluse (Erelt, *et al.*, 2014). Kuna lasteaia-eas õpivad lapsed läbi tegevuse nimetavad Brotherus, Hytönen & Krokfors (2001) esiõpetuse õpikeskkonda tegevuskeskkonnaks. Nende sõnul on õpi- ja tegevuskeskkonna kujundamisel õpetaja roll luua selline keskkond, mis pakub lapsele probleeme ja võimalusi nende lahendamiseks, aga ka tuge ja juhendamist.

Lasteaia õueala peab olema kompaktne ja täiendama lasteaia siseõpikeskkonda, mida saab kasutada nii õppevahendi kui õppimise kohana. Hea oleks kui õuealal saaks lapsed vabalt ringi liikuda ning viia läbi erinevaid tegevusi nii õpetaja poolt planeeritud kui ka laste

vaba mängu (Bilton, 2010), sest õu on lapsele igapäevane loomulik võimas õpikeskkond, mis võimaldab multisensoorseid, liikumisega seotud, holistilisi ning stimuleerivaid kogemusi, mis sobivad kõige paremini laste õppimisega. Sellel on ka oluline mõju vaimsele ning füüsilisele tervisele (White, 2011b). Õu pakub lastele lõputult mitmekesist, muutuvat ning tundlikku ümbrust erinevat liiki mängude jaoks, milles lapsed saavad meisterdada, luua, kontrollida ning modifitseerida keskkonda (Garrick, 2011). Oluline on looduslike ressursside rakendamine õppeprotsessi (Filer, 2008).

C. Matthews (2004) väitel tekitab erinevaid võimalusi pakkuv õueala lastes huvi looduse vastu, pakkudes tegevust nii kehale kui vaimule. Mitmekesise õueala eelis on see, et lapsel on võimalus looduses toimuvaid muutusi oma silmaga näha ja ise kogeda ning seeläbi teadmisi ja oskusi kinnistada (Grahm, 2009). Loodus tundmaõppimiseks on lasteaia õuealal vaja erinevaid looduslikke objekte: puud, põõsad, künkad, kivid, puupakud, lillepeenrad, muru, liiv. Samuti võiks õuealal olla vähem korrastatud piirkondi, kus loodus toimib oma äranägemise järgi (Tärn 2010). Looduse keskel tegutsemine suurendab laste teadmisi ja arusaama elusloodusest ja selle jätkusuutlikkusest. Lasteaia aias taimede kasvatamine, nende eest hoolitsemine ja seemnest kasvanud viljade nautimine on kogemus, mis aitab lastel mõista maailma. Erinevate autorite sõnul on selline õpikeskkond/õpikeskus üks tõhusamaid viise laste iseseisvuse ning keskkonnateadlikkuse arendamiseks (Bowker & Tearle, 2007; Khan et al, 2019).

Õuekeskkonda õpikeskuste loomine annab lastele palju võimalusi ning vahendeid ise katsetamiseks, avastamiseks ja uurimiseks. Tegevusi saab varieerida rahulikust mängust aktiivse füüsilise tegevuseni. Õpikeskused õuealal toetavad laste mitmekülgsel arendamisel eluks vajalike oskuste omandamisel (Grahm, 2009). Õpikeskus peaks olema paik, kus laps saab end tunda ja väljendada vabalt. Vahendid õpikeskustes peaksid olema lihtsad, erinevate võimalustega, põnevad, laste loovust toetavad ja mängimist võimaldavad (Filer, 2008). Õpikeskus peab võimaldama lastele igapäevast praktilist katsetamist ja uurimist, samuti aktiivset osalemist tegevustes koos täiskasvanute ja eakaaslastega (Hujala, 2004).

Õpikeskuste kavandamisel tuleb arvestada, et õpitulemused on efektiivsemad kui lastel on võimalus õppida läbi vahetu kogemuse, ise uurides, avastades ja katsetades (Nugin, 2013). Täiskasvanu ülesandeks on turvariskide ja ohutuse hindamine. Õpikeskus peaks olema piisavalt turvaline, et lapsed saaksid mõistlikkuse piires võtta riske, õppida, kuidas turvaliselt käituda ning ka teistega arvestada (Waller, 2011; Tovey, 2011). Kui lapsel on turvaline ja põnev, tegutseb ta iseseisvalt hea meelega ja omandab teadmisi-oskusi palju põhjalikumalt.

Õpikeskuse kavandamisel tuleb arvestada ka sellega, et oleks ruumi nii uurimise ja vaatlemise kui ka kärarikkamate ja tormakamate tegevuste jaoks (Nugin & Õun, 2017). Samuti on oluline, et lisaks aktiivsele tegevusele oleks koht mõtiskluseks, rahunemiseks, lõõgastumiseks ning ala kus on võimalik tegelda muusika, rollimängude ja kunstiga. Õpikeskus ja selle tarvikud peavad olema lastele lihtsasti ligipääsetavad, naturaalsed, kergesti kohandatavad ning piiranguteta (Ambrose & Armstrong, 2009).

Uurimuse eesmärk ja uurimus küsimused

Käesoleva bakalaureusetöö eesmärgiks on välja selgitada ühe Lõuna-Eesti lasteaia õpetajate arvamus õuesõppest ja millised peaksid olema õuealal õpikeskused, mis toetaksid mitmekülgset lapse arengut ning oleksid õpetajatele abiks õuesõppe läbiviimisel.

Bakalaureusetöö eesmärgist tulenevalt on püstitatud järgmised küsimused:

- Milliste õppetegevuste valdkondade toetuseks soovivad õpetajad õues õpikeskuseid?
- Milline peaks olema õues olev õpikeskus, mis toetaks õpetajat õuesõppe läbiviimisel?

Metoodika

Bakalaureuse töös uuriti ühe Lõuna-Eesti lasteaia õpetajate arvamus õuesõppest ja ootusi lapse arengut toetavate õpikeskuste kohta lasteaia õuealal. Kuna uurimustöö eesmärk oli välja selgitada, millised peaksid olema õuealale kavandatavad õpikeskused, mis toetaksid mitmekülgset lapse arengut ning oleksid õpetajatele abiks õuesõppe läbiviimisel ning töö autor soovis ka teada õpetajate senist õuesõppe ja õpikeskuste kogemust, valiti uurimismeetodiks kvalitatiivne uuring (Õunapuu, 2014). Kvalitatiivse uurimuse eesmärk on koguda andmeid, kasutades uurimismeetodeid, mis toovad välja uuritavate seisukohad (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara, 2005). Käesoleva uuringu raames oli kõige otstarbekam viia läbi intervjuud õpetajatega.

Valim

Lähtudes uuringu eesmärgist, välja selgitada ühe Lõuna-Eesti lasteaia õpetajate arvamus, millised peaksid olema õuealal õpikeskused, mis toetaksid mitmekülgset lapse arengut ning oleksid õpetajatele abiks õuesõppe läbiviimisel, moodustati valim sihipäraselt. Valimi moodustasid 11 ühe Lõuna-Eesti lasteaia õpetajat. Õpetajate keskmine vanus oli 44 aastat ja tööstaaž vahemikus 3-35 aastat. Üheksa õpetajat oli kõrgharidusega ja kaks kesk-eriharidusega. Intervjuu läbiviimiseks saadi õpetajatelt nõusolek, mis tähendab, et uuritav on

pädev hinnanguid andma ning tema nõusolek uuringus osaleda on vabatahtlik (Laherand, 2008). Õpetajate andmed on toodud järgnevas tabelis 1.

Tabel 1. Õpetajate taustaandmed

	Vanus	Haridus	Tööstaaž	Laste vanus
Õpetaja 1	32	Kõrgharidus	3	1-3
Õpetaja 2	38	Kõrgharidus	5	1-7
Õpetaja 3	54	Kõrgharidus	34	3-4
Õpetaja 4	43	Kõrgharidus	19	5-7
Õpetaja 5	57	kesk-eriharidus	35	1-7
Õpetaja 6	50	kesk-eriharidus	32	4-7
Õpetaja 7	48	Kõrgharidus	16	3-5
Õpetaja 8	46	Kõrgharidus	7	1-7
Õpetaja 9	33	Kõrgharidus	7	1-3
Õpetaja 10	53	Kõrgharidus	34	1-7
Õpetaja 11	38	Kõrgharidus	3	3-7

Andmete kogumine

Enne intervjuerimise algust tutvustati õpetajatele uurimustöö tausta ja töö eesmärgid ning paluti luba vestlust salvestada. Uuringus osalejaid teavitati, et bakalaureusetöö tulemusena plaanitakse koostada nende lasteaia õuealale õpikeskused ning teostust leidvate ideede autorid avalikustatakse nende nõusolekul kavandil. Intervjuu õpetajatega viidi läbi ajavahemikus november - detsember 2021, läbiviimise aeg lepiti eelnevalt kokku. Intervjuu prognoositud kestvus oli 30-40 minutit. Läbiviimiseks kulus kokku üle 9 tunni. Kõige pikem intervjuu kestis 65 minutit, kõige lühem aga 25 minutit. Kõik intervjuud salvestati mobiiltelefoni diktofoniga.

Intervjuu läbiviimiseks loodud küsimustik koosnes taustaüldandmete plokist ja 13 avatud küsimusest (Lisa 1). Tegemist oli poolstruktureeritud intervjuuga, vestluse käigus esitas autor teema kohta vastavalt vajadusele täiendavad või täpsustavad küsimused. Taustaüldandmete ploki moodustasid järgmised karakteristikud: õpetaja vanus, haridus, tööstaaž, laste vanus, kellega õpetaja töötab. Esimene küsimuste plokk puudutas õuesõppe mõistet ning õpetajate senist kogemust õuesõppe rakendamisel. Uuriti kui sageli viiakse läbi õuesõppe tegevusi ning kas õuesõppe osakaal on piisav. Teises teemaplokis uuriti milliseid

tegevusi ja milliste valdkondade tegevusi viivad õpetajad õues läbi lapse mitmekülgseks arendamiseks ning millised on peamised takistused õuesõppe tegevuste läbi viimisel. Uuriti kuidas hindavad õpetajad oma lasteaia õueala õuesõppe rakendamise seisukohast, milliseid vahendeid on õuesõppe läbi viimiseks ning kui oluliseks peetakse lasteaia õuealal õpikeskusi ja milliste ainevaldkondade toetuseks kõige enam õpikeskusi vajatakse. Kolmanda plokki küsimustes uuriti milline peaks olema õpikeskus, mis toetab nii lapse mitmekülgset arengut kui ka õpetajat õuesõppe läbiviimisel. Lisaks küsiti õpetajate mõtteid õuesõppest ja õpikeskustest.

Selleks, et intervjuu kava kontrollida ja veenduda küsimuste arusaadavuses, viidi läbi pilootuuring ühe õpetajaga. Selgus, et küsimused olid intervjuueeritavale arusaadavad. Pilootuuringu tulemusena liideti sarnased küsimused üheks ning lisati üks täiendav avatud küsimus.

Andmeanalüüs

Intervjuu küsimuse vastuste analüüsimiseks kasutati kvalitatiivset induktiivset sisuanalüüsi. Selline analüüsimeetod võimaldas tekstide sisu põhjalikult analüüsida ja koondada intervjuueeritavate andmed ühtseks tervikuks. Peale õpetajatega intervjuude läbiviimist materjal transkribeeriti. Transkribeerimine tähendab salvestatud jutu muutmist kirjalikuks tekstiks (Laherand, 2008). Transkribeeritud intervjuude koguteksti pikkus on 29 lehekülge. Transkriptsioonist on välja jäetud mõttekohad ja venitused, mis võivad viia fookuse vastuse sisult (Lepik, 2014). Transkribeeritud teksti kontrolliti ja vajadusel täiendati.

Uurimistulemuste analüüsimisel on kasutatud kontentanalüüsi ehk saadud andmete sisuanalüüsi. Sisuanalüüs on teostatud küsimuste ja teemade kaupa. Kõikidest läbiviidud intervjuudest on sama küsimuse kohta käivad tekstiosad kokku kogutud ning teema käsitlemist võrreldud kõigi intervjuude lõikes (Kalmus, Masso & Linno, 2015). Tulemuste ilmestamiseks tsitaatidega nummerdati õpetajate vastused vastuste esitamise järjekorras.

Eetika

Intervjuu läbiviimisel järgiti uurimustöö eetikat puudutavaid reegleid, mis näevad ette, et uuringus osalevad õpetajad annavad oma nõusoleku. Eetilise seisukohalt on oluline, et tööga ei kahjustataks osalejate privaatsust (Beilmann, 2020). Intervjuus osalenud õpetajate nimed on asendatud tähistega (Õ 1, Õ 2 jne). Eetika põhimõtteid järgides (Leppik *et al.*, 2014)

enne intervjuude alustamist andis intervjuueerija veelkord ülevaate uurimuse eesmärgist ning küsis õpetajatelt luba intervjuude salvestamiseks.

Tulemused

Käesoleva uurimuse eesmärgiks oli välja selgitada ühe Lõuna-Eesti lasteaia õpetajate arvamused õuesõppest ja õpikeskustest, mis toetaksid mitmekülgset lapse arengut ning oleksid õpetajatele abiks õuesõppe läbiviimisel. Uurimustöö tulemused esitatakse lähtuvalt uurimisküsimustest.

Enne uurimisküsimuste juurde minemist, pidas autor oluliseks välja selgitada lasteaiaõpetajate üldine arvamus õuesõppest. Kui õpetajad ei väärtusta õuesõpet, siis võivad ka ülejäänud saadud tulemused olla sellest mõjutatud. Lasteaiaõpetajatelt uuriti, kui sageli nad kasutavad õuesõpet ja kas nende arvates on praegune õuesõppe osakaal piisav. Samuti sooviti teada, mida positiivset toovad õpetajad esile looduses õppimisel ja kas esineb probleeme.

Õues õppimist peavad õpetajad väga oluliseks. Põhjendusena toodi välja, et lastele meeldib õues olla ja mängida ning kui seelses keskkonnas viia läbi ka õppetegevusi, siis on see õppimine loomulikum protsess.

Õuesõppe on olulisel kohal just seetõttu, et laps saab õppida läbi kõigi meelte, mis kinnistab uue info kõige paremini. Samuti õpib laps ümbritsevat märkama. Ehedas keskkonnas on lapsel võimalused avastamiseks, katsetamiseks ja kogemiseks, samas ei pruugi tulemus olla alati ette teada. Seetõttu peame olema täiskasvanuna alati valmis põhjendama, miks on asjad nii nagu hetkel meile paistavad. Nii saame kasvatada lastes uudishimu uute teadmiste vastu.
(Õ 2)

Õpetajatega vestlustest tuli välja, et õuesõppe on lapse igakülgseks arendamiseks väga oluline. Lisaks suuremale liikumisvõimalusele toetab õuesõppe lapse sotsiaalset, emotsionaalset ja vaimset arengut. Värskes õhus viibimine, loovuse kujunemine, kõrgem motivatsioon, enesekindluse tekkimine, sotsialiseerumine, motoorsete oskuste areng, mälu areng läbi kognitiivsete protsesside - seda kõike toetab õuesõppe. Kasutades õues avastuslikku õpet on suurenenud laste huvi õppimise vastu ning nad suhtuvad hoolivamalt ümbritsevasse keskkonda. Õues läbiviidavatest tegevustest võtavad aktiivselt osa ka need lapsed, kes toas tihti peale oma arvamuste avaldamisel on tagasihoidlikumad.

Õues õppimist kasutavad enamus õpetajad igal võimalusel, ainult kaks õpetajat leidis, et praegune planeeritud tegevustena õuesõppe osakaal ei ole piisav. Põhjuseksena tuuakse:

Rühmas on lapsi, kellel õuetingimustes raske keskenduda ja tihti soovivad nad õues lihtsalt mängida. Puuduvad õpikeskused, mis võimaldaksid tegevusi planeeritumalt läbi viia. (Õ 4)

Vastustest selgub, et enamus õpetajate jaoks tähendab õuesõpe õppimist värskes õhus, väljaspool rühmaruumi. Õpetajate arvates on õuesõppe mõju lastele väga positiivne, avardub laste silmaring, lastel kujuneb harjumus õues õppida, tegutseda. Väga tähtsaks peeti ka hooliva suhtumise kujundamist loodusesse, üksteisega arvestamist. Õpetajad oskasid tuua välja värskes õhus viibimise kasulikkuse- lapsed saavad ise kõike vaadelda, avastada, samuti peeti oluliseks lapse isetegemise osa.

Esimene uurimisküsimus

Esimene uurimisküsimus oli: milliste õppetegevuste valdkondade toetuseks soovivad õpetajad õues õpikeskuseid? Lasteaiaõpetajatelt uuriti milliste ainevaldkondade toetuseks õpikeskusi kõige enam vajatakse.

Õpetajate vestlustesed näitasid, et õues saab kasutada peaaegu kõiki lasteaias läbiviidavaid tegevusi. Õu annab veelgi võimalusi juurde- rohkem ruumi liikumismängudeks, katseteks ning ka palju võimalusi praktiliste tööde läbiviimiseks, mis on töökasvatuse aluseks. Vastustest selgus, et õpetajad kasutavad õues õppides peamiselt vaatlemist, uurimist ja katseid. Lastega õues õppides on peamisteks õppevahenditeks vahendid loodusest endast (kivid, lehed liiv jm) ning vastavalt teemale saab kasutada ka looduslaseid õppevahendeid (luupe, luubikarpe, nõõri jm).

Looduse tundmaõppimisel, õppekäikudel kordame pidevalt värve, loendame, nimetame lindude, puude, põõsaste nimetusi, vaatame loodust ja aastaegade muutumist. Mängime õppemänge looduses, mille kaudu saab tutvustada ja kinnistada matemaatilisi mõisteid ja muud tegevusi. (Õ 11)

Õuesõpet kasutavad õpetajad järgmistes ainevaldkondades: mina ja keskkond (tehis- ja looduskeskkond meie ümber, ilmastik), matemaatika (loendamine, kujundid, värvused, mõõtmised), keel ja kõne (vestlused ja arutelud; küsimustele vastamine ja küsimuste lastele esitamine; asjade, objektide ja nähtuste nimetamine, selgitamine, tähtede kirjutamine nii liivale kui kividele, looduslikust materjalist tähtede moodustamine); kunstitegevus (joonistamine tokiga liivale, lumele, kriidiga kividele, looduslikust materjalist erinevate kujundite, asjade kujutamine jm). Sotsiaalsed oskused: laste omavahelised suhted, kokkulepete saavutamine, distsipliin. Õues saab õppida kõiki õppeained, mitte ainult

loodusteadusi. Ei ole täiesti kindlaid teemasid, mida käsitleda ainult toas või ainult õues.

Kõik teemad sobivad nii õues kui toas käsitlemiseks.

Hea planeerimise puhul saab õues läbi viia kõikide valdkondade tegevusi, peab olema lihtsalt leidlik. (Õ 6)

Kindlasti on efektiivsem õues läbi viia erinevaid vaatlusi, kus laps ise saab leida otseseid seoseid käsitletavale teemale.

Kõik intervjuueeritavad tõid esile õpikeskuste olulise rolli õuesõppe tegevuste läbi viimisel. Oldi arvamusel, et õpikeskus aitab lapsel uusi oskusi omandada ja eelnevalt õpitud teadmisi paremini kinnistada kui lapsel on seda võimalik ka õues olles vabamängus kasutada.

Õpikeskuse olemasolu lihtsustab õpetajatel tegevuste kavandamist, sest kui on õuealal kindel koht vahendite ja materjalide hoiustamiseks ja õpetajana tean, kust mida leian ega pea kulutama aega asjade välja vedamisele, siis on ka tahtmist lastega rohkem õues tegutseda. (Õ 10)

Õpikeskused toetavad tegevuste läbiviimist, sest vastavavalt kujundatud keskkond loob lapsele mingid piirid ja arusaamise, et sellistes õpikeskustes tehakse mingeid tegevusi, õpitakse. Muidu peavad lapsed õueala jooksmise ja mängimise kohaks. Samuti loovad õpikeskused ala, kus lapsel on kergem oma tähelepanu õpitaval teemal hoida. (Õ 2).

Õpetajate ütlustest selgub, et õuesõppe rakendamiseks vajalike vahendite olemasolu on hea. Igapäeva tegevusteks ja vaatlusteks on olemas nii avar õueruum kui ka looduslähedus.

Liikumisõpetajana olen rahul, et lasteaias on suusavarustused, saan kasutada õues ka erinevaid spordivahendeid. (Õ 8)

Meie lasteaias on võimalusi palju, suur õueala, aiamaa, vahendid (tööriistad) jm. Aiamaa, kasvuhoonete ning marja- ja õunapuuaia eest hoolitsemisse ja saagi kasvatamise protsessi on kaasatud ka lapsed, mis annab võimaluse lapsel omandada teadmisi elus hakkama saamiseks. Kuid võiks olla veel nn „õueklass“ või „keskus“, kus oleks erinevad vahendid (topsid, kaalud, lusikad jm), erinev laste enda korjatud looduslik materjal. Õuesõppe läbiviimist aitab lihtsamaks teha näiteks kirjutamis-alused, kiletaskud, õuetahvlid, istumisalused, nõõrid, kompassid õuemikroskoop jm, mis on pakitud kohvritesse, mida saab kaasa võtta. (Õ 4)

Vestlustest selgus, et kõigil õpetajatel olid erinevad ootused ainevaldkondade õpikeskustele. Kuid ühel arvamusel olid kõik selles, et kui õpikeskused on lapse huvi ja loovust äratavad siis lapsed tahavad nendes tegutseda ning see toetab lapse igakülgset arendamist. Enamik õpetajaid leidis, et oluline on just õpikeskuste teadlik kavandamine, kuna teadlikult kavandatud õpikeskus toetab nii õpetajat tegevuste läbiviimisel kui aitab lastel uusi teadmisi

omandada ning vabas mängus kinnistada. Selgitati, et kui lapsed saavad tegevusi praktiliselt läbi teha, omandavad nad uusi teadmisi ja oskusi paremini.

Teine uurimusküsimus

Teine uurimusküsimus oli: milline peaks olema õues olev õpikeskus, mis toetaks õpetajat õuesõppe läbiviimisel? Küsimusele vastuse saamiseks uuriti lasteaiaõpetajatelt, milline peaks olema õpikeskus, mis toetab lapse mitmekülgset arengut ning on abiks õpetajale õuesõppe tegevuste läbiviimisel.

Küsimusele “milline peaks olema õpikeskus, mis toetab lapse mitmekülgset arengut” vastasid enamused õpetajad, et lapse mitmekülgse arengu toetuseks on hea õpikeskus see, mis arvestab erinevas vanusegrupis ja arengutasemel olevate lastega. Samuti peaks see toetama lapse loomulikku huvi tegevuste vastu seal õpikeskuses.

Õpikeskuse juures on oluline loomulik keskkond, kus lapsed saaksid olla loovad, saavad oma tegevusteks ideid ja innustust tegutseda. (Õ 2)

Õpikeskus peaks olema selline, kus laps saab kasutada võimalikult palju meeli, et teadmised kinnistuksid. Oleks vahva, kui ta saaks õpikeskuses kuulata, näha, maitsta meisterdada, hääldata, tunnetada. (Õ 7)

Õpikeskuste eelistuse osas jagunesid õpetajad kahte gruppi: ühed eelistasid lastele pakkuda valmis õpikeskusi, koos õppemängude ja vahenditega. Teised eelistasid pigem päriselust ja ümbritsevast loodusest pärit vahendeid ning taaskasutatavaid materjale. Pea pooled õpetajatest tõid välja, et oluline on, et õpetaja oleks loov, see võimaldab õpikeskusi kasutada erinevate teemakäsitlemise raames. Pooled vastanutest tõid esile, et oluline on silmas pidada, et õpikeskused oleksid kujundatud selliselt, et lapsed saaksid neid ka iseseisvalt vabamängus kasutada. Õpikeskuse kujundus peaks toetama tegevusi nii rühmatööna kui grupitööna.

Oluline oleks, et lasteaia õuealal iga rühma juures oleks mingi kindel piirkond, kus ei ole vajalik igapäevane nn koristamine, kus laps saab teisel päeval oma tegevust jätkata. Kus oleksid looduslikud vahendid, mingid nurgakesed, onnid, varjualune, kus saab ühe-kahekesi mängida. Pakud, kuhu asju peale panna ja vajadusel istuda. (Õ 11)

Enamus õpetajaid tõi välja, et hea oleks kui õuealal oleks katusega õpiklass istumiskohtade ja lauaga, kuhu õpetaja saab panna vajalikud materjalid, et ka vihmasel ajal saaks tegevusi mugavamalt läbi viia. Oluliseks peeti ka õpikeskuste juures kappe. Õpikapp sisaldab

temaatilisi vahendeid, mida oleks aasta läbi võimalik kasutada. Asjad oleksid kompaktselt ühes kohas, mis lihtsustab nende kättesaadavust.

Õpikeskustena toodi välja järgnev:

- Spordinurk - jooksurada koos pallimängude alaga, kaugushüppekast jne
- Reisikeskus - kus on kirjas kõik maailmajaod, riigid, pealinnad jne;
- Aiandusnurk - kus lapsed saavad ise maad kaevata, külvata, rohida, kasta, aiasaadusi koristada jne samas ka taimi õppida;
- Ehituskeskus - kus on võimalik tutvuda erinevate tööriistadega, neid kasutada, ehitada, naelu sisse lüüa jne;
- Loodusnurk – puude, taimede, loomade tundmaõppimine;
- Kunstinurk - kus laps saaks vabalt kasutada kunstivahendeid. Muusikakeskus - kus võiksid olla erinevad löökpillid, rütmipillid, ksülofonid, keelpillid, laululava, istumiskohad, lukustatav kast looduslike kõlapulkade ja keelpillidega, et saaks teha õues laste-orkestrit, et saaks kuulata erinevate materjalide kõla;
- Tegevuskeskus – õppemängud;
- Ehituskeskus - kus lapsed saavad ise käepärastest vahenditest (oksad, paekivid) maju, onne ehitada;
- Uurimis/katsete keskus - kus on kõikvõimalikud vahendid selleks, et lastega midagi pikemalt uurida ja katsetada (luubid, mikroskoobid jm);
- Meisterdamiskeskus –puutöö;
- Mõõtmiskeskus;
- Veekeskus;
- Ronimiskeskus;
- Loominguline kunsti- ja muusikasein;
- Minikasvuhood;
- Roheala - kus ei niidetaks, võimalus näha elusloodust;
- Poriköök;
- Liiklusväljak -kus liiklusreegleid õppida kui ka ratastega sõita (rada olemas);
- Õueköök/ lõkkeplats - kus realselt saaks aiasaadustest koheselt süüa teha;
- Ilmajaam/ilmakaared/liivakell.

Arutelu

Varasematest uuringutest on teada, et õuetegevused mõjutavad laste tervist, motoorset arengut, soodustavad mängulisi tegevusi ja parandavad keskendumisvõimet (Brügge & Szczepanski, 2008). Õuesõppe olulisusest on räägitud palju kuid lasteaia õuealal kasutatavate õpikeskuste teemat on käsitletud Eestis vähe. Seega seadsin oma uurimustöö eesmärgiks välja selgitada ühe Lõuna-Eesti lasteaia näitel õpetajate ootused õpikeskustele lasteaia õuealal, mis toetaksid mitmekülgset lapse arengut ning oleksid õpetajatele abiks õuesõppe läbiviimisel. Järgnevalt arutlen olulisemate tulemuste üle lähtudes bakalaureusetöö uurimusküsimustest ja teoreetilisest osast.

Õpetajad peavad õuesõppe tegevusi lapse arengu toetamise seisukohalt väga oluliseks. Pakutavad õuesõppe meetodid loovad mitmeid võimalusi, et lõimida erinevaid õppe- ja kasvatusetegevuse valdkondi ja kaasata lapsi isetegevusele läbi aktiivse liikumise, „kogu kehaga“ õppimise osalemise. Sama rõhutavad ka eelnevad uurimused, oluline on osaleda õppimises kogu kehaga, see tõstab motivatsiooni ja suurendab arusaamist ümbruse mitmekesisusest (Brügge & Szczepanski, 2008). Varasematest läbiviidud uurimustest on teada, et õuesõppe meetodi kasutamine lasteaias on lapse arendamisel väga oluline. Õuesõpe on laste arengule ja heaolule positiivseks mõjuks. Õues viibimine pakub lastele võimalust liikumiseks, füüsiliseks aktiivsuseks ja vabaduseks ning soodustab enesekindluse teket. Õues tegutsemine pakub võimalusi, kus lapsed saavad ohutult kogeda uusi väljakutseid, arendada oskusi ja hinnata riske (Dahlgren & Szczepanski, 2006; Sarv & Vilbaste, 2008). Sama töid välja ka selles uuringus osalenud õpetajad, et laste teadmised on seda mitmekülgsemad, mida rohkem saavad lapsed õppida ehedas keskkonnas, kasutades erinevaid meeli.

Esimesele uurimusküsimusele vastuseks leiti, et õpetajad kasutavad õuesõpet erinevaid ainevaldkondi lõimides ühtseks tervikuks, seovad käsitletavaid teemasid nii ümbritseva loodusega kui ka tehismaailma võimalustega. Õuesõppe juures peeti väga oluliseks asjade näitlikustamist. Tulemused on kooskõlas varasemate uuringutega, kus on selgunud, et laps õpib maailma terviklikult tajuma jõukohaste katsete ja käelise tegevuse kaudu. Õpetaja ülesanne on luua soodne arengu-, kasvukeskkond ja suunata last ning lasta lapsel ise asju kogeda ja kinnistada saadud teadmiseid (Eisen, 1985). Õpetajad pidasid oluliseks õuesõppes rakendada erinevaid meetodeid, mis muudavad õppimine elamusrikkaks, pakkudes lastele kogemusi ja erinevaid tegevusi nii, et laps saaks aktiivselt osaleda ning teadmisi omandada. Erinevate meetodite kasutamist ning laste aktiivset osalemist läbi kogetud õppimise toetavad ka varasemad uurimused (Waller, 2011; White, 2011a; Sirp *et al.*,

2013). Kui õpetajad suudavad korraldada õppimise tõeses olukorras, on ka laste teadmised sügavamad ja mitmekülgsemad (Eisen, 1985).

Õpetajad tõid välja, et erinevaid võimalusi pakkuv lasteaia õu on lapsele parim õpikeskkond. See tagab liikumist võimaldava õppimise, kus keha paneb tööle mõtte. Õppides tegemise kaudu, mõistab laps õpitud paremini, kui vaid kuulates või vaadates. Lasteaia aed on pakkunud lastele palju võimalusi ise tegemiseks ning need teadmised ja oskused on lastel ka paremini kinnistunud. Ise tehes kasutab laps oma erinevaid meeli isikupärasel moel. Sama kinnitavad ka eelnevad uurimused, et mälupeegeldid, mis lapsel isetegemise käigus talletuvad, on seosrikkad ja seetõttu püsivamad ning paremini kasutatavad. Laps, kes on taimede eest hoolitsenud, teab vee mõjust taimedele rohkem kui see laps, kes on kuulnud vaid õpetaja seletusi (Timoštšuk 2005). Laps saab lasteaiast vaimse omadusena ellu kaasa ainult seda, mida ise on läbi töötanud, läbi elanud. Isetegevus on see jõud, mis äratav lastes sügavat huvi, toob rõõmu õpetusest ja annab rahuldust õppimisest (Käis, 1992). Samal arvamusel on ka selles uurimuses olnud õpetajad, sest nad hindavad väga kõrgelt isetegemist, läbi kogemuste õppimist. Lisaks tõid õpetajad välja, et õues õppimisel rakendatakse uurimusliku õppe elemente, mis on ka teooria kohaselt üks elemente õuesõppe läbi viimisel (Timoštšuk, 2018).

Kitsaskohtadena on varasematest uuringutest on välja tulnud (Torm, 2009; Vaniko, 2020), et väikelastega on õuesõppe tegevusi raske läbi viia, sest puudub vastav õpikeskkond ning laste tähelepanu on kiire hajuma. Sama selgus ka sellest uuringust, et laste tähelepanu on kergem hoida teema juures kui lasteaia õuealal oleks piiritletud alad kindlate õpikeskustega, kus vajaminevad vahendid on õpetajal käepärast võtta. Samuti leiti, et vahendid peaksid olema ka lastele kättesaadavad, et eelnevalt õpitud vabamängus loovalt rakendada.

Bakalaureusetöö teise uurimisküsimusega soovisin teada, milline peaks olema õues olev õpikeskus, mis toetaks õpetajat õuesõppe läbiviimisel. Õpetajad olid arvamusel, et õpikeskus aitab lapsel uusi oskusi omandada ja eelnevalt õpitud teadmisi paremini kinnistada kui lapsel on seda võimalik ka õues olles vabamängus kasutada. Nad tõid välja, et õpikeskused lasteaia õuealal peavad võimaldama tegevusi erinevas vanuses ja erineva tasemega lastele. Samuti peavad need toetama lapse loomulikku huvi tegevuste vastu ning õpikeskuse kujundus peaks soosima tegevusi nii rühmatööna kui grupitööna. Sama kinnitab ka teooria, et kui teadmised kinnistuvad otseste kogemuste kaudu konkreetses paigas, on need aktiivsema loomuga ning laste huvi selle vastu tervitatav (Brügge & Szczepanski, 2008). Õpetajad rõhutasid, et õpikeskus peab võimaldama lastele igapäevast praktilist katsetamist ja uurimist, samuti aktiivset osalemist tegevustes koos täiskasvanute ja eakaaslastega.

Lisaks aktiivsele katsetamisele ja uurimisele kirjeldavad õpetajad õues õppimist võimalusena laste omavahelise koostöö ja teistega arvestamise oskuse arendamiseks. Ka Timoštšuk (2018) on väitnud, et õuesõpe toetab hästi koostööd. Sama kinnitab ka teooria õuesõpe arendab koostööd ning läbi selle laste sotsiaalset hakkamasaamist (Brügge & Szczepanski, 2008).

Õpetajatele oleks toeks õpikeskused lasteaia õuealal, mis võimaldavad õues olles läbi viia planeeritud tegevusi ning toetaksid ka laste vabamängus eelnevalt õpitud teadmiste kinnistamist. Just seda viimast peavad õpetajad väga oluliseks, et ka need lapsed, kes on tegevuses tagasihoidlikumad saaksid vabamängus omas tempos õpitud proovida ja katsetada. Khan *et al* (2019) uurimusest selgus, õu kus lapsed viibivad peaks olema naturaalne ja mitmekesine, et lastel oleks võimalus vabalt mängida ümbritsevat iseseisvalt avastada. Samuti toodi välja, et õpikeskuste olemasolu lasteaia õuealal annab lastele rohkem aega vabamänguks, mida peavad oluliseks ka eelnevad uuringud. Mida põnevam ja huvitavam on tegevus ning mida rohkem lapsed seda läbi mängivad, seda paremini omandatakse uusi teadmisi ja oskusi (Tuula & Soidra-Zujev, 2004).

Töö piirangud ja praktiline väärtus

Selle bakalaureusetöö juures võib piirangutena välja tuua lasteaia õuealale loodud õpikeskuste uuringute vähesuse. Õpetajad tõid küll välja oma ootused õpikeskustele, kuid töö käigus uuritud teooriast ei tulnud välja millised teemapõhised õpikeskused toetaksid kõige rohkem lapse mitmekülgset arengut. Kuna antud teemat on uuritud vähe, oli keerukas leida usaldusväärseid allikaid, millele toetuda. Uuringuid on läbi viidud, kuid need käsitlevad pigem kooliaedasil või õppekeskkondi üldisemalt, aga mitte lasteaia õpikeskuseid. Antud lasteaia õpetajate ootused on teemapõhiste õpikeskustele, sest lasteaia aed, kus lapsed saavad tegutseda, on neil olemas ja selle väärtust hinnatakse kõrgelt.

Töö tulemused on olulised, sest selgus, et õpetajad kasutaksid rohkem õuesõpet, aga selleks on vaja luua lasteaia õuealale vastavad tingimused. Vestlustest selgus, et õpetajad peavad lasteaia õuealal õpikeskusi väga oluliseks, et oleks rohkem teemapõhiseid kohti, kus lastega tegevusi läbi viia. Töös on esitatud ka õuesõppe rakendamiseks õpikeskuste loomise kavandid, mida õpetajad peavad oluliseks õuesõppe tegevuste läbiviimiseks ja laste vabamänguks. Töö praktiline väärtus seisneb ka selles, et uuringu tulemuste põhjal on plaanis tulevikus luua uuringus osalenud lasteaeda õpikeskused. Edasiselt võiks uurida, milliste

õpikeskustega saab kõige efektiivsemalt laste arengut toetada ning milline on õpikeskuste konkreetne mõju laste füüsilisele, sotsiaalsele ja vaimsele arengule.

Tänuõnad

Tänan kõiki lasteaiaõpetajad, kes intervjuus osalesid ja andsid oma panuse uurimustöö läbiviimisesse. Samuti suured oma juhendajale heade nõuannete ning perele ja headele sõpradele toetuse ja innustuse eest

Autorluse kinnitus

Kinnitan, et olen käesoleva lõputöö kinnitanud ise ning toonud korrektselt välja teiste autorite ja toetajate panuse. Töö on koostatud Lähtudes Tartu Ülikooliharidusteaduste instituudi lõputöö nõuetest ning on kooskõlas heade akadeemiliste tavadega.

Allkiri: Raina Karu
allkirjastatud digitaalselt

Kuupäev: 23.05.2022

Kasutatud kirjandus

- Abel, E. (2010). Tallinna lasteaegade õpetajate ja juhtkonna arvamusi õuekeskkonna kasutamisest igapäevases õppe- ja kasvatustöös. Magistritöö. Tartu: Tartu Ülikool.
- Ambrose, L. & Armstrong, J. (2009). *Early Years Outdoor Learning. A Toolkit for Developing Early Years Outdoor Provision*. Külastatud aadressil <https://en.calameo.com/books/003135213a037890f589c>
- Anton, M. (2007). Lasteaia sotsiaalne, eetiline, emotsionaalne ja füüsiline keskkond. Rmt: A. Harjo & L. Varava (Koost.). *Psühhosotsiaalse keskkonna juhendmaterjal koolieelsetele lasteasutustele*. Tallinn: Tervise Arengu Instituut, 16-22.
- Beilmann, M (2020). Kõsitlusuuringud. Külastatud aadressil <https://sisu.ut.ee/samm/k%C3%BCsitlusuuringud>
- Bilton, H. (2010). *Outdoor learning in the early years. Management and innovation*. London and New York: Routledge.
- Brotherus, A., Hytönen, J. & Krokfors, L. (2001). *Esi- ja algõpetuse didaktika*. Tallinn: Kirjastus Ilo.
- Brügge, B., Glantz, M. & Sandell, K., (2008). *Õuesõpe*. Tallinn; Ilo.
- Brügge, B. & Szczepanski, A. (2008) Pedagoogika ja juhtimine. Rmt. Brügge, B., Glantz, M., Sandell, K.(koost.). *Õuesõpe*. Tallinn: Ilo.
- Dahlgren, L. O., Sjölander, S., Stid, J. P., Szczepanski, A. (Toim.). (2009). *Õuesõppe pedagoogika kui teadmiste allikas-lähiümbrusest saab õpiõu*. TLÜ Kirjastus.
- Dahlgren, L. O. & Szczepanski, A. (2006). *Õuesõppe pedagoogika. Raamatuharidus ja meeleline kogemus. Katse määratleda õuesõpet*. Tallinn: Ilo.
- Early Childhood Today vol 17, issue 8. *It is summer*. Külastatud aadressil <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=aph&AN=9934836&site=ehost-live>
- Eisen, F. (1985). *Koolile pühendatud elu. Johannes Käis 1885-1950*. Tallinn: Valgus.
- Eisen, F. (1989). *Valik Johannes Käisi töid*. Tallinn: Valgus.
- Erelt, T., Unt, I., Puksand, H., Maanso, V., Kraav, I., Kadakas, M., Kala-Arvisto, U., Tamm, E. (2014). *Hariduse ja kasvatuse sõnaraamat*. Tallinn: EKSA.
- Filer, J. (2008). *Healthy, active and outside! Running an outdoors programme in the early years*. London; New York: Routledge.
- Garrick, R. (2011). A Responsive Environment: Creating a Dynamic, Versatile and Flexible Environment. Rmt. White, J. (Koost.). *Outdoor provision in the early years*. London: Sage, 57-67.

- Grahn, P. (2009). Laps ja loodus. RMT: L.O. Dahlgren, S. Sjölander, J. P. Stid & Szczepanski, A. (Koost.). *Õuesõppe pedagoogika kui teadmiste allikas-lähiümbrusest saab õpiõu*. TLÜ kirjastus, 65-96.
- Henno, I. (2005). Loodusainete õpetamisest koolis I osa. Tallinn: Argo
- Hinto, J. (2009). *Õues oled vaba!* Tartu: Tartumaa Trükikoda.
- Hujala, E. (2004). *Uuenev alusharidus*. Tallinn: Ilo.
- Kalmus, V., Masso, A., & Linno, M. (2015). *Induktiivne versus deduktiivne lähenemine*. Külastatud aadressil <https://sisu.ut.ee/samm/kvalitatiivne-sisuanalyys>
- Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava. (2008). *Riigi Teataja I 2008, 23*. Külastatud aadressil <https://www.riigiteataja.ee/akt/133351772>.
- Käis, J. (1996). *Kooli-raamat*. Ilmamaa.
- Käis, J. (2004). *Kooli- raamat*. (2. trükk). Tartu: Ilmamaa.
- Käis, J. (2018). *Õpetuse alused ja teed. Üldine didaktika*. Tartu: Studium.
- Laherand, M – L. 2008. *Kvalitatiivne uurimisviis*. Tallinn: OÜ Infotrükk.
- Lepik, K., Harro-Loit, H., Kello, K., Linno, M., Selg, M., & Strömpl, J. (2014). *Intervjuu*. Külastatud aadressil <https://sisu.ut.ee/samm/intervjuu>
- Leppik, P. (2008). *Lapse arendamine algab hällist*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
- Lipping, H. (2008). Looduse õpperada kui ökoloogilise kasvatuse vahend. Rmt. Tuuling, L. (Toim). *Lapsevanem ja õpetaja lapse arengu toetajana. Mõtteid lapsevanematele ja õpetajatele* (lk 80-88). Tallinn: Tln Ülikooli kirjastus.
- Magraw, L. (2011). Following Children's Interests: Child-Led Experiences That Are Meaningful and Worthwhile. Rmt. White, J. (Koost.). *Outdoor provision in the early years*. London: Sage, 23-34.
- Matthews, C. (2004). *Lustakad aias lastele*. Tallinn: Maalehe Raamat.
- Matthew, R. A. (2008). *Sensory Perception, Ratsionalism and Outdoor Environmental Education* Geographical and Environmental Education.
- Niiberg, T. & Linnas, M. (2007). *Laps läheb lasteaeda*. Tartu: AS Atlex.
- Nugin, K. (2013). *Üldõpetuse rakendamine lasteaias*. Tartu: AS Atlex.
- Nugin, K. & Õun, T. (2017). *Õppe ja kasvatustegevus lasteaias*. Tartu: AS Atlex.
- Palm, H. (2005). Liikumiskasvatus lasteaiaõpetaja igapäevatoös. L. Kivi, & H. Sarapuu (Koost), Laps ja lasteaed: lasteaiaõpetaja.
- Perv, Ü. (2005). Mängud ja mängulised tegevused looduses. Rmt *Mängides õpime ja õpetame. Tea ja Toimeta nr.35*. Tallinn: Ilo.

- Pokk, U. (2010). Vahetu loodusvaatlus. Rmt *Loodusvaatlused. Tea ja Toimeta nr.39*. (lk 27-35) Tallinn: Ilo
- Põldaru, A., Merusk, M. (2012). *Mina õpin õues*. TÜ Shalom.
- Raadik, S (2009). *Õpime õues mängides*. Tallinn: Ilo.
- Raadik, S. (2010). Õuesõpe – eluliselt oluline õppimisviis. Rmt *Loodusvaatlused. Tea ja Toimeta nr. 39* (lk 5-13). Tallinn: Ilo.
- Szczepanski, A. (2009). Õuekeskkond- õpikeskkondade rohke võimas klassituba. Rmt Dahlgren, L. O., Sjölander, S., Strid, J. P., Szczepanski, A. *Õuesõppe pedagoogika kui teadmiste allikas- lähiümbrusest saab õpiõu*. Tallinn: OÜ Vali Press
- Sarv, M. & Vilbaste, K. (2008). Miks on hea üks päev nädalas õues õppida? Külastatud aadressil.
<http://mikksarv.blogspot.com/search?q=miks+on+hea+%C3%BCks+p%C3%A4ev>
- Sarv, M. & Vilbaste, K. (2009). Miks on hea üks päev nädalas õues õppida? Keskkond õpetab (lk 8- 17). Trükk: AS Ecoprint
- Sarv, M. (2017). Õpetajate Leht nr 41. Külastatud aadressil <https://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=opetajateleht20171215.2.12.1>
- Sirp, J., Tammiste, H., Torstenberg, M., Aoveer, S., Savinskaja, J., Tankler, M. (2013). „*Õpime rõõmuga loodust tundma*“. Praktilisi harjutusi lapse loogilise mõtlemise, loovuse ja loodustundmise arenduseks. Tartu: AS Atlex.
- Soidra-Zujev, K. & Tuula, R. (2004) T ja T nr 25 *Kaasaegseid meetodeid lasteaia õppe- ja kasvatustöös. Seikluskasvatus mänguna*.
- Timoštšuk, I. (2005). Loodusõpetus alushariduses. Tallinn: TLÜ Kirjastus.
- Timoštšuk, I. (2010). Loodusekeskkonnaga seotud väärtused ja nende kujunemine koolieelses eas. M. Veisson (Koost), Väärtused koolieelses eas; väärtuskasvatus lasteaias (lk 57–62). Tartu: Eesti Keele Sihtasutus.
- Timoštšuk, I. (2017). Looduskeskkonna tundmaõppimine. K. Nugin, & T. Õun (Koost), *Õppe- ja kasvatustegevus lasteaias* (lk 234–246). Tartu: Atlex.
- Tuuling, L. (2013). Õuesõpe – lõimitud aktiivse õppimise parim viis. Rmt. Nugin, K. (2013). *Üldõpetuse rakendamine lasteaias* (lk 97-120). Tartu: AS Atlex.
- Tuuling, L. (2017). Õuesõppe rakendamine lasteaias. K. Nugin, & T. Õun (Koost), *Õppe- ja kasvatustegevus lasteaias* (lk 115–151). Tartu: Atlex.
- Torm, H. (2009). Arusaam õuesõppe tähtsusest lapse arengu toetajana Jõgeva linna ja Jõgeva valla lasteaiaõpetajate näitel. Publitseerimata bakalaureusetöö. Tallinna Ülikooli Rakvere Kolledzis.

- Tovey, H. (2011). *Achieving the Balance: Challenge, Risk and Safety*. Rmt. White, J. (Koost.). *Outdoor provision in the early years*. London: Sage, 86-94.
- Tärn, S. (2010). Tallinna kesklinna lasteaedade õuealad. Rmt *Loodusvaatlused. Tea ja Toimeta nr. 39*. (36-45).Tallinn: Ilo.
- Vaniko, A. (2020). Õuesõpe ja selle rakendamine sõimerühmades Põlvamaa lasteaedade näitel. Tartu Ülikool.
- Vihman, M. (2016). *Maastikumäng kui õppevorm. Aktiiv- ja õuesõpe*. Tartu: AS Atlex.
- Volbrük, P. (2000). Looduse õpperada kui vahend õppekasvatustöös. Külastatud aadressil <http://web.zone.ee/eemeez/est/looduse/>
- Värno, K. (2018). Lasteaiaõpetajate vajadused ja ootused õuesõppe õpematerjalile. Bakalaureusetöö. Tallinn: Tallinna Ülikool
- Waller, T. (2011). *Adults Are Essential: The Roles of Adults Outdoors*. Rmt. White, J. (Koost.). *Outdoor provision in the early years*. London: Sage, 35-44.
- White, J. (2011a). Introduction. Rmt. White, J. (Koost.). *Outdoor provision in the early years*. London: Sage, 1-11.
- White, J. (2011b). *Capturing the Difference: The Special Nature of the Outdoors*. Rmt. White, J. (Koost.). *Outdoor provision in the early years*. London: Sage, 45-56.
- Õunapuu, L. (2014). *Kvalitatiivne ja kvantitatiivne uurimisviis sotsiaalteadustes*. Tartu: Tartu Ülikool.

Lisa 1. Õpetajatega läbiviidud intervjuu kava

Ühe Lõuna-Eesti lasteaia õpetajate arvamusid õuesõpet ja lapse arengut toetavate õpikeskuste kohta

Tutvustan oma uuringu eesmärgi ja küsin luba lindistamiseks.

Käesoleva bakalaureusetöö eesmärgiks on välja selgitada ühe Lõuna-Eesti lasteaia õpetajate arvamusid õuesõppest ja millised peaksid olema õuealal õpikeskused, mis toetaksid mitmekülgset lapse arengut ning oleksid õpetajatele abiks õuesõppe läbiviimisel.

Intervjuu kava

Taustaküsimused:

Teie vanus:

Teie haridus:

Tööstaaž õpetajana:

Laste vanus Teie rühmas:

Sissejuhatus:

Selgitage oma sõnadega, mida tähendab Teie jaoks õuesõpe.

Kui sageli kasutate õuesõpet? Kas Teie hinnangul on praegune õuesõppe osakaal piisav?

Miks te nii arvate?

Esimene uurimisküsimus: Milliste õppetegevuste valdkondade toetuseks soovivad õpetajad õues õpikeskuseid?

Milliseid tegevusi viite läbi õues, mis Teie arvates on toetanud lapse mitmekülgset arendamist? Milliste valdkondade tegevusi te õues läbi viite? Tooge mõni näide.

Milliste valdkondade tegevusi ei saa õues läbi viia? Miks?

Kui oluliseks peate seda, et lasteaia õuealal on/oleks õpikeskused?

Kuidas hindate oma lasteaias olevat õueala õuesõppe rakendamise seisukohast?

Milliseid vahendeid õuesõppe läbiviimiseks teie lasteaia õuealal on?

Kuidas hindate õuesõppe rakendamiseks vajalike vahendite olemasolu?

Milliste ainevaldkondade toetuseks õpikeskuseid kõige enam vajatakse? Miks?

Teine uurimisküsimus: Milline peaks olema õues olev õpikeskus, mis toetaks õpetajat õuesõppe läbiviimisel?

Milline peaks olema õpikeskus, mis toetab lapse mitmekülgset arengut? Miks selline?

Milline peaks olema õpikeskus, mis toetab õpetajat õuesõppe läbiviimisel? Mis seal kindlasti olema peaks? Miks?

Kui teil oleks võimalik unistada, siis milline oleksid need unelmate õpikeskused? Miks need?

Kokkuvõte:

Rääkisime õuesõppest ja õpikeskustest, kas soovite veel midagi selle kohta lisada?

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Raina Karu

1. Annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose „Ühe Lõuna-Eesti lasteaia arvamused õuesõppest ja lapse arengut toetavate õpikeskuste kohta“, mille juhendaja on Heily Leola, reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Raina Karu

23.05.2022